

BẢN TIN

KHỞI NGHIỆP ĐỔI MỚI SÁNG TẠO

SỐ 01.2022

A festive graphic for the New Year 2022. The background is black with a dense field of golden confetti and several golden firework bursts. The year '2022' is written in large, bold, golden, serif font. Below it, the phrase 'Happy new year' is written in a white, cursive script font.

2022
Happy new year

TIN TỨC SỰ KIỆN

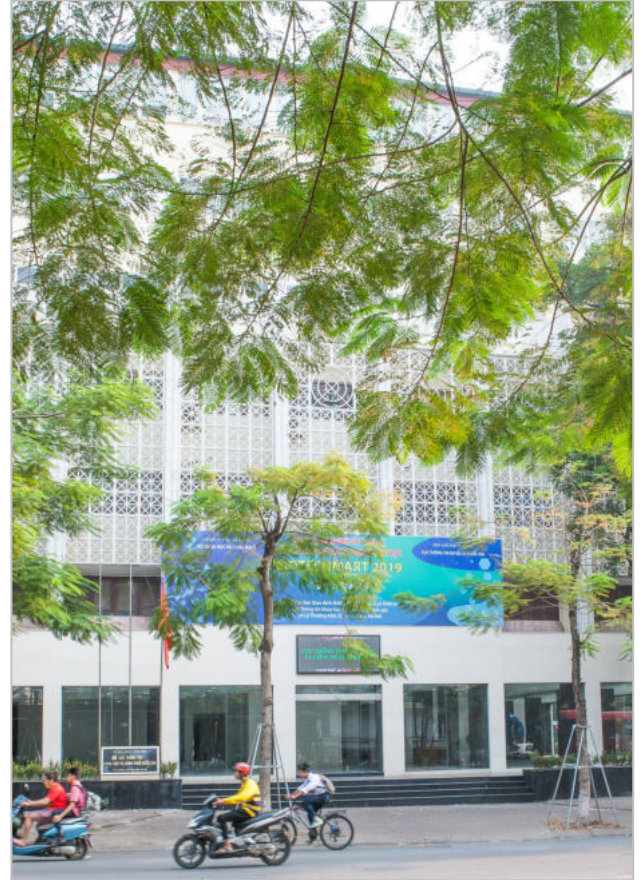
- 01 10 sự kiện ICT tiêu biểu năm 2021: ghi đậm dấu ấn chuyển đổi số, chính phủ số
- 02 Việt Nam đang trở thành thung lũng khởi nghiệp hấp dẫn
- 03 Lễ trao danh hiệu doanh nhân trẻ khởi nghiệp xuất sắc 2021
- 04 Thúc đẩy xây dựng hệ sinh thái khởi nghiệp đổi mới sáng tạo trong cơ sở giáo dục đại học

KHỞI NGHIỆP ĐỔI MỚI SÁNG TẠO

- 05 Những dấu ấn của Hệ sinh thái khởi nghiệp sáng tạo Việt Nam qua hành trình 7 năm
- 06 10 xu hướng năng lượng tái tạo & đổi mới sáng tạo hàng đầu năm 2022 (Phần 1)

KIẾN THỨC KHỞI NGHIỆP ĐỔI MỚI SÁNG TẠO

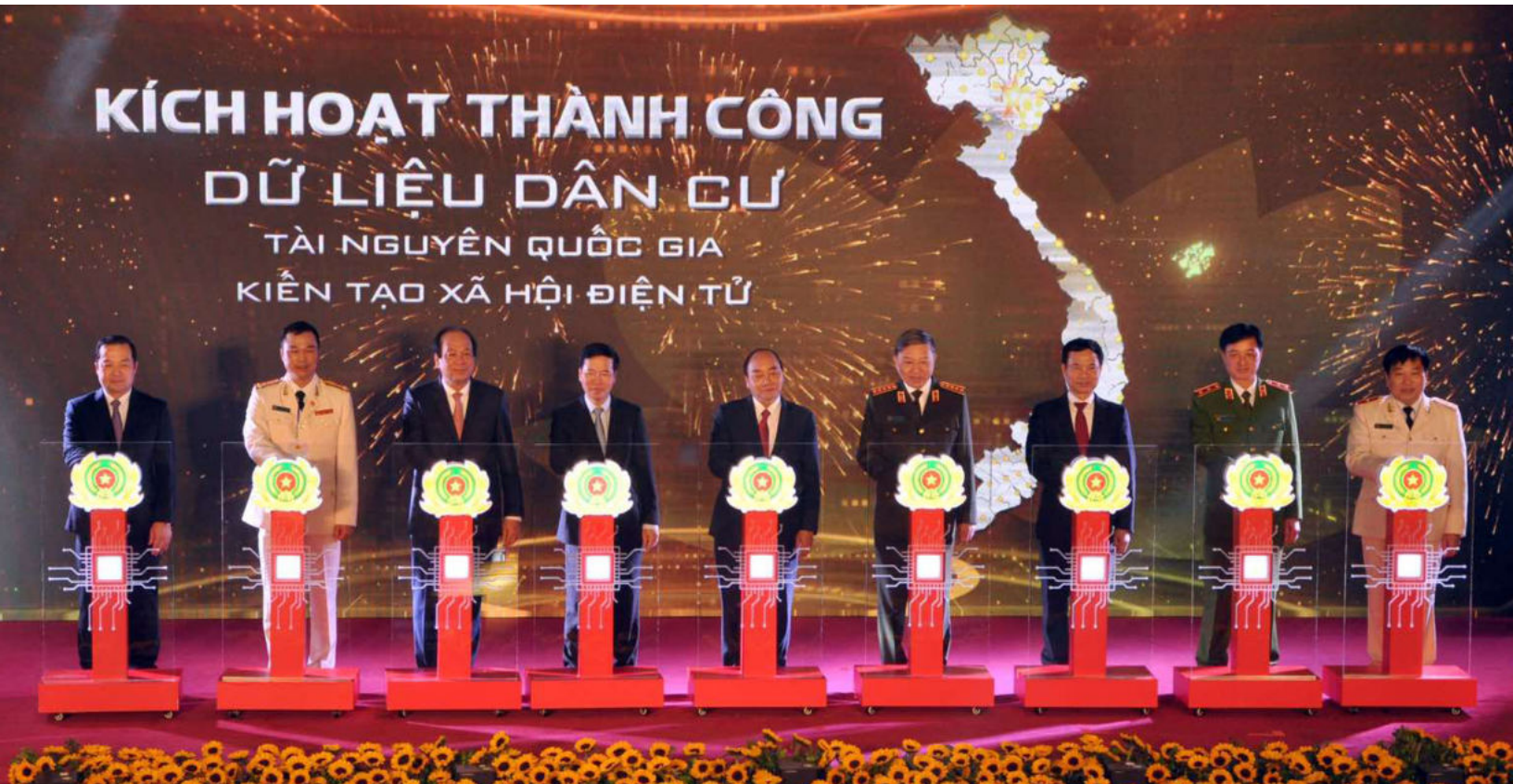
- 07 Kinh nghiệm xây dựng khu vực đầu tư mạo hiểm của Trung Quốc và bốn bài học cho các nhà hoạch định chính sách (Phần 3)

CỤC THÔNG TIN KHOA HỌC VÀ CÔNG NGHỆ QUỐC GIA

24 Lý Thường Kiệt, Hoàn Kiếm, Hà Nội

Tel: (024) 38262718

10 SỰ KIỆN ICT TIÊU BIỂU NĂM 2021: GHI ĐẬM DẤU ẤN CHUYỂN ĐỔI SỐ, CHÍNH PHỦ SỐ

Baodautu.vn - Ngày 30/12/2021, Câu lạc bộ Nhà báo công nghệ thông tin Việt Nam (ICT Press Club) đã công bố 10 sự kiện ICT tiêu biểu năm 2021.

Điểm nhấn chuyển đổi số

Năm 2021 là năm thứ 2 đại dịch COVID-19 đã ảnh hưởng đến toàn bộ kinh tế-xã hội của Việt Nam. Trong đó, công nghệ vẫn tiếp tục đóng vai trò quan trọng trong công tác phòng chống COVID-19. Thực hiện chỉ đạo của Thủ tướng Chính phủ, một ứng dụng phòng chống dịch duy nhất là PC-Covid đã được phát triển. Bên cạnh đó, Việt Nam đã đưa ra nền tảng Quản lý tiêm chủng COVID-19 hỗ trợ chiến dịch tiêm chủng lớn nhất trong lịch sử với năng lực đáp ứng 5 triệu mũi tiêm/ngày, vận hành tại 63/63 tỉnh thành phố trong cả nước.

Để phục vụ cho công tác chỉ đạo điều hành và

phòng chống dịch COVID-19, Thủ tướng đã giao Bộ Thông tin và truyền thông chỉ đạo, triển khai ngay việc kết nối hệ thống hội nghị trực tuyến tới toàn bộ các xã, phường, thị trấn trên toàn quốc. Bộ Thông tin và Truyền thông sau đó đã thực hiện nhiệm vụ hiệu quả và thần tốc, đảm bảo kết nối đến 2.594 điểm cầu xã, phường, thị trấn của 19 tỉnh, thành phố phía Nam.

Năm 2021, điểm nhấn của bức tranh ICT Việt Nam đó là chuyển đổi số. Thủ tướng đã phê duyệt Chiến lược phát triển Chính phủ điện tử hướng tới Chính phủ số giai đoạn 2021-2025. Bản chiến lược này có vai trò quan trọng, mở ra một bước ngoặt mới

cho công cuộc chuyển đổi số nói chung và phát triển Chính phủ số nói riêng của Việt Nam.

Để phục vụ cho chính phủ điện tử tiến tới chính phủ số, từ 01/7/2021, hệ thống Cơ sở dữ liệu Quốc gia về dân cư chính thức được vận hành kết nối với các bộ, ngành, địa phương. Bên cạnh đó, việc quản lý cư dân thông qua mã số định danh cá nhân sẽ góp phần kết nối, chia sẻ thông tin về dân cư giữa các ngành, trong đó, mã số định danh cá nhân được coi là chìa khóa để các cơ quan nhà nước kết nối, cập nhật tra cứu thông tin về công dân trong cơ sở dữ liệu quốc gia về dân cư phục vụ công tác quản lý ngành, lĩnh vực được giao quản lý.

Năm 2021 cũng là năm việc học online trở thành vấn đề trọng tâm trong đại dịch, Thủ tướng đã phát động chương trình "Sóng và máy tính cho em", nhằm giúp hàng triệu em nhỏ có hoàn cảnh khó khăn có thể học tập trực tuyến tại các tỉnh đang thực hiện giãn cách xã hội.

Ngoài ra, chương trình còn phát động việc tổ chức triển khai, vận động, kêu gọi mọi nguồn lực trong xã hội để hướng tới mục tiêu 100% trường học, giáo viên, học sinh, sinh viên được trang bị đầy đủ về hạ tầng, nền tảng, máy tính và các phương tiện phục vụ cho việc dạy và học trực tuyến, qua đó thúc đẩy phát triển xã hội số.

Điểm sáng đầu tư kinh doanh trong dịch bệnh

Một trong những điểm nhấn năm 2021 trong bức

tranh ICT Việt Nam đó chính là việc 3 nhà mạng lớn tại Việt Nam gồm Viettel, VNPT, MobiFone được cấp phép và triển khai thử nghiệm Mobile Money.

Dịch vụ Mobile Money cung cấp các dịch vụ tài chính cho người dân không có tài khoản ngân hàng, người dân ở vùng sâu vùng xa, biên giới, hải đảo, người dân không có điều kiện tiếp cận các dịch vụ tài chính... thông qua điện thoại di động. Mobile Money là công cụ thúc đẩy tài chính toàn diện, là công cụ thanh toán không dùng tiền mặt phù hợp với định hướng của Chính phủ. Với vùng phủ rộng của các thuê bao điện thoại di động, Mobile Money còn là công cụ hữu hiệu trong việc chuyển đổi số trong nền kinh tế số.

Trong bối cảnh âm ỉ do dịch bệnh COVID-19, bức tranh ICT Việt Nam năm 2021 có nhiều điểm sáng khi vốn đầu tư rót vào startup tại Việt Nam đã có mức tăng trưởng kỷ lục, đạt hơn 1,35 tỷ USD. Các lĩnh vực thu hút nguồn vốn đổ vào là công nghệ tài chính (FinTech), Game Blockchain, giáo Công nghệ giáo dục (edtech), Startup y tế-dược phẩm, thương mại điện tử... Việt Nam đã có khoảng 3.800 startups, với 3 Kỳ Lân và 11 startups được định giá trên 100 triệu USD. Những thương vụ đầu tư vào startup được thực hiện, gây ấn tượng mạnh với thị trường như: Tiki gọi vốn thành công như MoMo 300 triệu USD, Tiki 258 triệu USD, VNLife 250 triệu USD, Sky Mavis 152 triệu USD, Equest 100 triệu USD.../.

10 SỰ KIỆN ICT TIÊU BIỂU NĂM 2021

- 1 - Thủ tướng phê duyệt Chiến lược phát triển Chính phủ điện tử hướng tới Chính phủ số.
- 2 - Hệ thống Cơ sở dữ liệu Quốc gia về dân cư chính thức vận hành.
- 3 - Cấp phép thí điểm Mobile Money cho 3 nhà mạng.
- 4 - Ra mắt PC-covid - ứng dụng quốc gia phòng chống dịch COVID-19.
- 6 - Ra mắt nền tảng quản lý tiêm chủng phục vụ chiến dịch tiêm chủng vắc xin lớn nhất trong lịch sử.
- 7 - Thủ tướng làm Chủ tịch Ủy ban Quốc gia về Chuyển đổi số.
- 8 - Thủ tướng phát động chương trình "Sóng và máy tính cho em".
- 9 - Axie Infinity vốn hóa tỷ USD và hiện tượng gameblockchain Việt Nam trên bản đồ thế giới.
- 10 - Đầu tư cho khởi nghiệp sáng tạo tại Việt Nam lại tăng cao chưa từng thấy với hơn 1,3 tỷ USD.

VIỆT NAM ĐANG TRỞ THÀNH THUNG LŨNG KHỞI NGHIỆP HẤP DẪN

Baodautu.vn - Năm 2021, vốn đầu tư vào startup đạt mốc kỷ lục gọi vốn 1,35 tỷ USD, biến Việt Nam trở thành thung lũng khởi nghiệp hấp dẫn bậc nhất trong khu vực.

Thung lũng khởi nghiệp mới

Số liệu mới nhất từ Cục Phát triển thị trường và doanh nghiệp khoa học công nghệ (Bộ Khoa học và công nghệ), trong năm 2021, vốn đầu tư rót vào startup tại Việt Nam đã tăng trưởng vượt bậc, đạt hơn 1,35 tỷ USD. Một số lĩnh vực thu hút vốn lớn như: công nghệ tài chính (Fintech), game, giáo dục, y tế, thương mại điện tử... Đến nay, Việt Nam đã có khoảng 3.800 startup, với 2 Kỳ lân (VNG, VNLife) và 11 startup được định giá trên 100 triệu USD (MoMo, Tiki, Topica Edtech...).

Những thương vụ lớn gây ấn tượng mạnh với thị trường như: Tiki gọi vốn thành công 258 triệu USD, VNLife 250 triệu USD, Sky Mavis 152 triệu USD, MoMo 100 triệu USD, Equest 100 triệu USD... Bên cạnh đó, hơn 100 vòng Pre-seed, Seed, Pre-series A và Series A với số tiền dao động từ 500.000 USD đến 3 triệu USD. Thậm chí, một số startup như Loship, Citics, Sky Mavis... đã công bố gọi vốn thành công đến 2 lần trong năm nay, tạo ra nguồn cảm hứng mạnh mẽ cho khởi nghiệp trong bối cảnh dịch bệnh bao trùm.

Thị trường startup Việt Nam cũng là địa chỉ ưa thích của 208 quỹ đầu tư mạo hiểm đang hoạt động, trong số đó có gần 40 quỹ đầu tư nội địa. Những tên tuổi quỹ lớn và tích cực hoạt động trên thị trường gồm VSV Capital - Vietnam Silicon Valley, Mekong Capital, 500 Startup Vietnam, Vietnam Investment Group, IDG Ventures Vietnam, Nextrans, Do Ventures và Genesis Ventures.

Theo bà Lê Hoàng Uyên Vy, Giám đốc Quỹ Đầu tư Do, Việt Nam đang ở trong giai đoạn tăng

trường kinh tế, có lợi thế dân số gần 100 triệu người, cơ cấu dân số trẻ, tầng lớp trung lưu mới nổi đồng. Bên cạnh đó, số lượng người dùng Internet tại Việt Nam đạt gần 70 triệu, tỷ lệ sử dụng di động vào khoảng 70% dân số. Đó là nguyên nhân khiến Việt Nam thu hút được nhiều vốn đầu tư mạo hiểm.

Ông Tim Evans, Tổng giám đốc HSBC Việt Nam nhận xét, trong những năm gần đây, Việt Nam nổi lên như một trung tâm khởi nghiệp, gần theo kịp các quốc gia như Indonesia và Singapore. Với nền dân số trí thức trẻ, độ phủ mạng Internet và tỷ lệ sử dụng điện thoại thông minh cao, cùng sự ủng hộ của Chính phủ, Việt Nam sẽ tiếp tục giữ vững vị thế là điểm đến hấp dẫn với cả nhà đầu tư lẫn công ty công nghệ.

Hứa hẹn bùng nổ trong năm 2022

Quỹ đầu tư mạo hiểm Golden Gate đã nhận định, Việt Nam là “ngôi sao đang lên” của Đông Nam Á và sẽ trở thành quốc gia có hệ sinh thái khởi nghiệp lớn thứ ba khu vực vào năm 2022. “Cùng với sự phát triển của hệ sinh thái khởi nghiệp, Việt Nam được đánh giá là một trong những điểm đến hấp dẫn nhất Đông Nam Á của các quỹ đầu tư mạo hiểm”, Báo cáo “Southeast Asia Ecosystem 2.0” của Golden Gate Ventures viết.

Từ lực đẩy bùng nổ các thương vụ gọi vốn trong năm 2021, bà Lê Hàn Tuệ Lâm, Giám đốc quỹ đầu tư Nextrans Việt Nam, dự đoán dòng vốn đầu tư mạo hiểm vào startup Việt sẽ tiếp tục tăng trong những năm tới, nhưng sẽ có sự phân hóa.

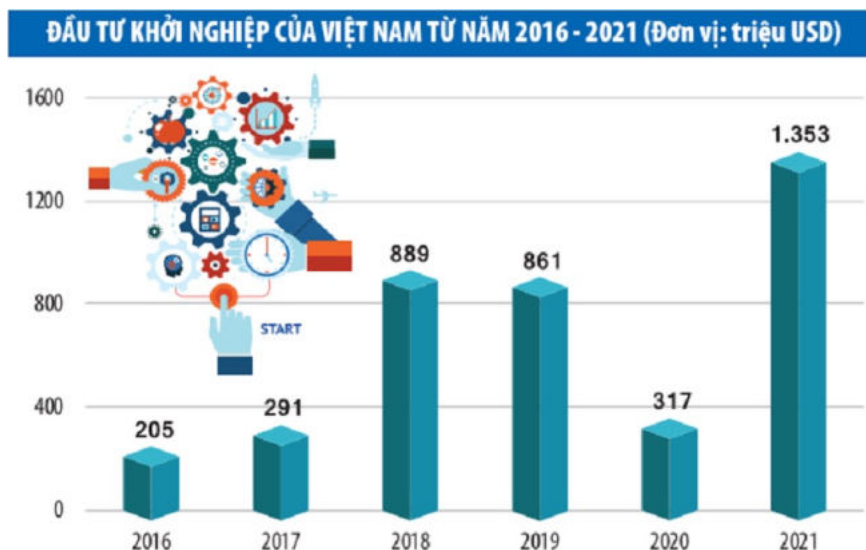
Ông Phan Minh Tâm, Chủ tịch STI Holdings cho rằng, dòng vốn tăng lên trong năm 2022, nhưng các nhà đầu tư sẽ lựa chọn khắt khe hơn.

"COVID-19 gây khó khăn cho nhiều ngành, nhưng cũng tạo ra thuận lợi cho một số ngành khác. Trong bối cảnh này, công ty nào có khả năng sống sót đến cuối cùng sẽ là người hưởng lợi", ông Tâm nói.

Theo ông Phạm Hồng Quất, Cục trưởng Cục Phát triển thị trường và Doanh nghiệp khoa học công nghệ, một số ngành đang được nhiều nhà đầu tư trong và ngoài nước quan tâm như: N2TP (Layer 2 Tunneling Protocol) ở lĩnh vực Medtech, GIMO trong lĩnh vực Fintech được đầu tư bởi BK Fund, hay Propzy trong lĩnh vực Proptech được đầu tư bởi FEBE Ventures. Bên cạnh đó, logistics cũng là mối quan tâm của nhà đầu tư.

Năm 2021, thế giới chứng kiến sự trỗi dậy của Việt Nam như một quốc gia tiên phong trong phát triển game blockchain, đón đầu trào lưu Metaverse (vũ trụ ảo). Trong đó, sự quật khởi của Axie Infinity, My DeFi Pet, Faraland, MeebMaster, Theta Arena, Sipher, HeroFi... đã tạo nguồn cảm hứng mạnh mẽ cho các doanh nghiệp và startup Việt. Trên thực tế, hàng loạt dự án game blockchain đã thu hút vốn đầu tư tới hàng trăm triệu USD như Sky Mavis, song, lĩnh vực này vẫn chưa được Nhà nước công nhận và chưa có hành lang pháp lý rõ ràng.

Các quỹ đầu tư lớn nhận định, năm 2022 sẽ là năm bùng nổ của làn sóng Metaverse và Việt Nam sẽ là thủ phủ mới của làn sóng này.

Lấy ví dụ về sự thành công của tựa game Axie Infinity, ông Đào Quang Bính, Trưởng ban Phát triển thị trường TECHFEST 2021 cho rằng, công nghệ đang thay đổi nhanh hơn rất nhiều so với sự thay đổi của chính sách. Các công ty về blockchain Việt Nam không hề thua kém các nước khác. Vấn đề hiện nay là cơ quan quản lý và doanh nghiệp cần đồng hành để đẩy mạnh các hoạt động đầu tư, phát triển lĩnh vực này lên một bước tiến mới. Điều này sẽ giúp tránh tình trạng lãng phí nguồn lực, khi mà nhiều doanh nghiệp đổi mới sáng tạo liên quan đến công nghệ mới của Việt Nam đã phải sang các nước khác để khởi nghiệp.

Ông Nguyễn Đình Thắng, Chủ tịch Câu lạc bộ Khởi nghiệp công nghệ số Việt Nam (VDI) cho biết, AI, Big Data, 5G, IoT, tự động hóa được đánh giá là những xu hướng công nghệ mới trong năm nay. COVID-19 được xem là phép thử, nhưng cũng là cú hích thúc đẩy nhanh việc ứng dụng công nghệ. Trong đại dịch, làn sóng đầu tư vào lĩnh vực đổi mới sáng tạo và khởi nghiệp trên thế giới và tại Việt Nam vẫn bùng nổ. Để nắm bắt cơ hội thúc đẩy nhanh và mạnh hơn nữa việc đầu tư công nghệ, Việt Nam cần sớm hoàn thiện nền tảng pháp lý để mở đường và khuyến khích đầu tư, xây dựng, kết nối nguồn lực trong nước cũng như quốc tế./.

LỄ TRAO DANH HIỆU 'DOANH NHÂN TRẺ KHỞI NGHIỆP XUẤT SẮC 2021' VÀ TỌA ĐÀM “CHUYỂN ĐỔI SỐ - THAY ĐỔI ĐỂ THÍCH ỨNG VÀ PHỤC HỒI”

Tinnhanhchungkhoan.vn - Tham dự buổi lễ có đồng chí lãnh đạo Đảng, Nhà nước cùng đại diện lãnh đạo các bộ, ngành Trung ương, Trung ương Đoàn, Trung ương Hội Liên hiệp Thanh niên Việt Nam, đại diện lãnh đạo các Hội doanh nhân trẻ địa phương và 86 doanh nhân trẻ được bình chọn "Danh hiệu Doanh nhân trẻ khởi nghiệp xuất sắc năm 2021".

Ban Tổ chức cho biết, để khuyến khích và động viên các doanh nhân trẻ Việt Nam có thành tích xuất sắc trong khởi nghiệp, tạo phong trào thi đua trong lực lượng doanh nhân trẻ, thúc đẩy hoạt động sản xuất kinh doanh của doanh nghiệp, từ năm 2015, Trung ương Hội Liên hiệp thanh niên Việt Nam và Trung ương Hội Doanh nhân trẻ Việt Nam đã tổ chức thường niên chương trình bình chọn và trao danh hiệu "Doanh nhân trẻ khởi nghiệp xuất sắc".

Đối tượng tham gia là những công dân Việt Nam, tuổi không quá 35, quản lý điều hành các doanh nghiệp hoạt động hiệu quả, tích cực tham gia công

tác xã hội, phát triển cộng đồng. Qua sáu lần triển khai (2015-2021), chương trình đã trao danh hiệu cho 476 doanh nhân trẻ và nhận được sự quan tâm chú ý của nhiều doanh nhân trẻ trên cả nước.

Đồng thời, chương trình cũng đã khơi dậy tinh thần lập thân, lập nghiệp, góp phần vào sự phát triển kinh tế-xã hội của đất nước, rất nhiều gương mặt trẻ có những thành công nổi bật, xuất sắc trên con đường khởi sự và phát triển sự nghiệp kinh doanh đã được bình chọn và vinh danh.

Chương trình đã trở thành một hoạt động có ý nghĩa đặc biệt dành cho những thanh niên đam mê

kinh doanh cũng như có thành tích xuất sắc trong khởi nghiệp; góp phần tìm kiếm, phát hiện và tôn vinh các doanh nhân trẻ khởi nghiệp xuất sắc. Bên cạnh đó, chương trình cũng thu hút sự quan tâm của các cấp, các ngành và toàn xã hội đối với quá trình bồi dưỡng các thế hệ doanh nhân trẻ Việt Nam, từ đó, khơi dậy trong thanh niên khát vọng khởi nghiệp vì một đất nước Việt Nam phát triển hùng cường.

Phát biểu khai mạc Tọa đàm “Chuyển đổi số - Thay đổi để thích ứng và phục hồi”, ông Đặng Hồng Anh, Chủ tịch Hội Doanh nhân trẻ Việt Nam nhắc đến yêu cầu thích nghi của doanh nghiệp sau những tác động vô cùng lớn của COVID-19 và những thay đổi cung-cầu, hành vi tiêu dùng trên toàn cầu.

Trong khuôn khổ Tọa đàm các diễn giả khách mời gồm ông Trần Anh Vương, Phó Chủ tịch Hội Doanh nhân trẻ Việt Nam; ông Nguyễn Francis Tuấn Anh, Cố vấn cấp cao về đối tác chiến lược - Bộ Khoa học và công nghệ; bà Đào Lan Hương, Chủ tịch Học viện Công nghệ TEK; bà Nguyễn Thy Nga - Tổng Giám đốc Tập đoàn Đầu tư và Quản lý V-Startup (tham gia với tư cách điều phối)

Tọa đàm được tổ chức ngay trước thềm Lễ trao danh hiệu Doanh nhân trẻ khởi nghiệp xuất sắc

2021, nên thu hút chính những doanh nhân trẻ đang bắt đầu sự nghiệp kinh doanh. Nhiều doanh nhân tỏ rõ sự bối rối khi được đề nghị chia sẻ về kế hoạch chuyển đổi số của doanh nghiệp.

Câu hỏi đang thu hút sự quan tâm của cả doanh nghiệp và các chuyên gia tại Tọa đàm “Chuyển đổi số - Thay đổi để thích ứng và phục hồi” là bắt đầu từ đâu và như thế nào?.

Ông Trần Anh Vương chia sẻ, rất nhiều doanh nghiệp nhỏ và vừa thường lo ngại không đủ nguồn lực để thực hiện chuyển đổi số. Trong yếu tố con người, việc quyết định thực hiện là tư duy của lãnh đạo, nhưng việc chuẩn bị tâm lý cho người lao động cũng có ý nghĩa rất lớn.

Khép lại Tọa đàm, ông Đặng Hồng Anh, Chủ tịch Hội Doanh nhân trẻ Việt Nam nhắc đến sự thích ứng của doanh nghiệp sau những tác động to lớn của COVID-19 và những thay đổi về cung-cầu, hành vi tiêu dùng trên phạm vi toàn cầu.

Qua đó, thay lời Ban Tổ chức kỳ vọng, trong bối cảnh dịch bệnh phức tạp hiện nay, việc thích nghi với mọi thay đổi của kỷ nguyên số, chấp nhận thay đổi sẽ giúp doanh nghiệp “thấy cơ trong nguy” vượt qua thách thức để tồn tại và phát triển./.

THÚC ĐẨY XÂY DỰNG HỆ SINH THÁI KHỞI NGHIỆP ĐỔI MỚI SÁNG TẠO TRONG CƠ SỞ GIÁO DỤC ĐẠI HỌC

Congthuong.vn - Nhằm tạo dựng và phát huy tinh thần khởi nghiệp đổi mới sáng tạo trong các cơ sở giáo dục đại học, ngày 26/12/2021, Trường Đại học Công Nghiệp TP. Hồ Chí Minh cùng với Câu lạc bộ chuyên gia tư vấn Khởi nghiệp Đổi mới sáng tạo, Ban đề án 844 phối hợp với các đơn vị liên quan tổ chức trực tuyến Hội thảo khoa học Khởi nghiệp Đổi mới sáng tạo năm 2021 với chủ đề “Xây dựng hệ sinh thái khởi nghiệp đổi mới sáng tạo”.

PGS.TS. Đàm Sao Mai - Phó Hiệu trưởng Trường Đại học Công Nghiệp TP. Hồ Chí Minh, phát biểu tại hội thảo

Hội thảo khoa học Khởi nghiệp Đổi mới sáng tạo 2021 đã thu hút được sự quan tâm của các chuyên gia, nhà khoa học, đồng đạo giảng viên, nghiên cứu sinh, học viên cao học và sinh viên các viện, trường tham gia. Sau hơn 2 tháng phát động kể từ tháng 11/2021, Ban Tổ chức Hội thảo Khởi nghiệp Đổi mới sáng tạo đã nhận được 30 bài báo khoa học gửi về đăng ký tham dự, trong đó có 20 được chọn đăng ký yếu Hội thảo có chỉ số ISBN (mã số tiêu chuẩn quốc tế cho sách).

PGS.TS. Đàm Sao Mai - Phó Hiệu trưởng IUH - cho biết, thông qua hội, Ban tổ chức mong muốn đẩy mạnh và phát huy hơn nữa sự tham gia của trí thức, chuyên gia, doanh nhân với khởi nghiệp đổi mới sáng tạo, cần phải tìm hiểu sâu hơn những nhu cầu

thực chất của xã hội, trí thức Việt khi tham gia vào hoạt động, từ đó, xây dựng và triển khai các chính sách thu hút một cách toàn diện và có hệ thống, phục vụ sự phát triển của Việt Nam nói chung và của các viện, trường nói riêng.

Tại hội thảo, các nhà khoa học, các chuyên gia hoạt động thực tiễn trong lĩnh vực khởi nghiệp đổi mới sáng tạo, các nhà quản lý, các doanh nghiệp khởi nghiệp, các quỹ đầu tư đã tập trung thảo luận, trao đổi quan điểm, kết quả nghiên cứu, kinh nghiệm thực tiễn nhằm phát triển hệ sinh thái khởi nghiệp đổi mới sáng tạo ở Việt Nam trong bối cảnh thế giới đầy biến động.

Đồng thời cũng chia sẻ và trao đổi kinh nghiệm về khởi nghiệp đổi mới sáng tạo giữa giảng viên, học viên và nhà khoa học, cùng nhau đề xuất mô hình hệ sinh thái khởi nghiệp đổi mới sáng tạo có tính khả thi đối với các cơ sở giáo dục đại học, góp phần gắn kết chặt chẽ các cấu phần của hệ sinh thái khởi nghiệp đổi mới sáng tạo và kết nối với quốc tế.

Đặc biệt, trong khuôn khổ hội thảo, các nhà khoa học và giảng viên IUH cùng với các trường đại học trên cả nước làm sáng tỏ hơn các tác động của hoạt động khởi nghiệp đổi mới sáng tạo đến các cơ sở giáo dục đại học, từ việc thúc đẩy các hoạt động gắn kết sinh viên liên ngành; nâng cao khả năng tự tạo việc làm và tạo việc làm cho người học; tăng cường doanh thu chuyển giao, thương mại hóa sản phẩm khoa học công nghệ; nâng cao chỉ số xếp hạng đại học và các

tác động khác...

Đáng chú ý, tại hội thảo đã có 5 báo cáo khoa học tiêu biểu chia sẻ kết quả nghiên cứu, kinh nghiệm từ thực tiễn nhằm xây dựng phát triển hệ sinh thái khởi nghiệp đổi mới sáng tạo ở Việt Nam như: “Hoa Kỳ hỗ trợ và phát triển mạng lưới Khởi nghiệp Đổi mới sáng tạo”; “Xây dựng Hệ sinh thái Khởi nghiệp Đổi mới sáng tạo: Bài học kinh nghiệm từ một số chương trình và hoạt động thuộc Dự án BUILD-IT”; “Nhận diện khó khăn của doanh nghiệp trong đổi mới, sáng tạo và giải pháp hỗ trợ từ Quỹ đổi mới công nghệ Quốc gia”; “Cơ sở thực tiễn của mô hình doanh nghiệp Spin-off - doanh nghiệp khởi nghiệp đổi mới sáng tạo trong môi trường đại học”...

Có thể thấy, hội thảo khoa học Khởi nghiệp Đổi mới sáng tạo năm 2021 là cơ hội để các nhà khoa học trẻ có dịp giao lưu, học hỏi kinh nghiệm từ các chuyên gia, nhà khoa học; tiếp cận, làm chủ khoa học hiện đại và quan trọng hơn là hình thành những ý tưởng, sáng kiến mới nhằm đẩy mạnh nghiên cứu,

Hội thảo thu hút sự quan tâm của các nhà quản lý, các nhà khoa học và hơn 200 giảng viên, sinh viên tham dự

chuyển giao, ứng dụng tiến bộ khoa học-công nghệ, đổi mới sáng tạo, những thành tựu của cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ 4, thực hiện chuyển đổi số quốc gia, phát triển kinh tế số, nâng cao năng suất, chất lượng, hiệu quả, sức cạnh tranh của nền kinh tế, góp phần xây dựng phát triển đất nước./.

Thực tế cho thấy, trong hai hoạt động “sáng tạo” và “khởi nghiệp”, không ít trường đại học còn tách rời và mới chỉ quan tâm tới hoạt động “sáng tạo” (dưới khái niệm “sinh viên nghiên cứu khoa học”) mà chưa thực sự gắn kết cả hai hoạt động “sáng tạo” và “khởi nghiệp”. Và vì thế, hoạt động khởi nghiệp trong các trường đại học hiện nay cần phải được quan tâm thúc đẩy thông qua các kế hoạch và mục tiêu cụ thể.

Để khởi nghiệp thành công, không thể nhắc tới một yếu tố quan trọng, đó chính là tinh thần khởi nghiệp, còn được gọi là tinh thần doanh nhân khởi nghiệp. Theo các nhà nghiên cứu, những doanh nhân có tinh thần khởi nghiệp thật sự phải là những con người mà bản thân họ có hoài bão, khát vọng biết vượt lên số phận, chấp nhận rủi ro với tinh thần đổi mới và sáng tạo.

Vì thế, để giúp sinh viên có tinh thần khởi nghiệp tốt, các trường đại học cần phải thay đổi toàn diện về chính sách, hệ thống, đầu tư nguồn lực, trang bị cơ sở hạ tầng mới có đủ điều kiện tốt nhất để hỗ trợ sinh viên từ khơi nguồn cảm hứng khởi nghiệp đến khám phá bản thân và trải nghiệm thực tế đối với các dự án khởi nghiệp.

NHỮNG DẤU ẤN CỦA HỆ SINH THÁI KHỞI NGHIỆP SÁNG TẠO VIỆT NAM QUA HÀNH TRÌNH 7 NĂM

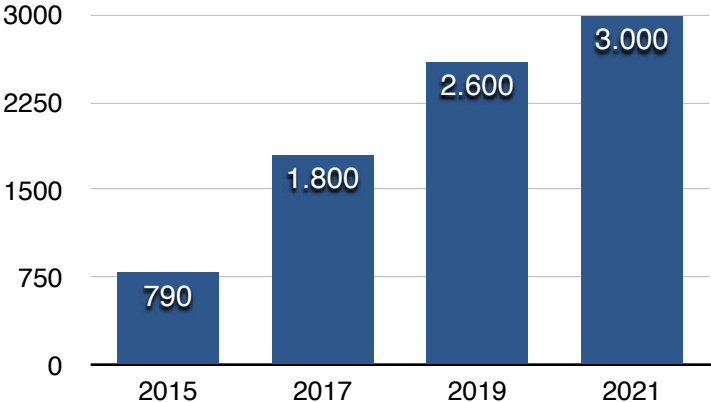
Hệ sinh thái khởi nghiệp sáng tạo Việt Nam được xây dựng dựa trên sự đóng góp của cộng đồng và vì các giá trị của cộng đồng. Hành trình 7 năm của hệ sinh thái khởi nghiệp sáng tạo Việt Nam đã chinh phục nhiều thử thách và để lại những dấu ấn rõ nét.

Dấu ấn 1. Thích ứng để bứt phá

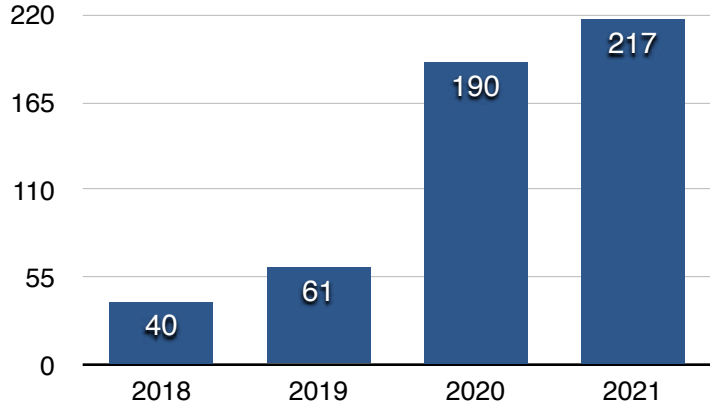
Năm 2021, Việt Nam xếp thứ 44 về chỉ số đổi mới sáng tạo toàn cầu. Hệ sinh thái khởi nghiệp Việt Nam xếp hạng 59/100 quốc gia. Hệ sinh thái TP. Hồ Chí Minh tăng 46 bậc, xếp vị trí 179/1000 trung tâm khởi nghiệp, Hà Nội tăng 5 bậc lên vị trí 191/1000 trung tâm khởi nghiệp. Năm này cũng ghi nhận 88 thương

vụ đầu tư với tổng giá trị hơn 1,3 tỷ USD. Nhiều lĩnh vực công nghệ tạo dấu ấn lớn như công nghệ Y tế kêu gọi được 132 triệu USD, Công nghệ giáo dục - 141 triệu USD; Công nghệ Tài chính - 279 triệu USD, Thương mại điện tử - 371 triệu USD. Việt Nam cũng đã có kỳ lân công nghệ thứ 3 là Momo bên cạnh VNG và Vnpay.

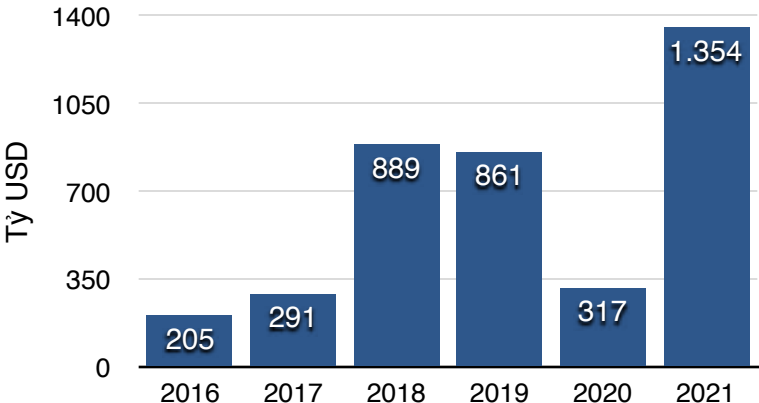
Hình 1. Số lượng doanh nghiệp khởi nghiệp

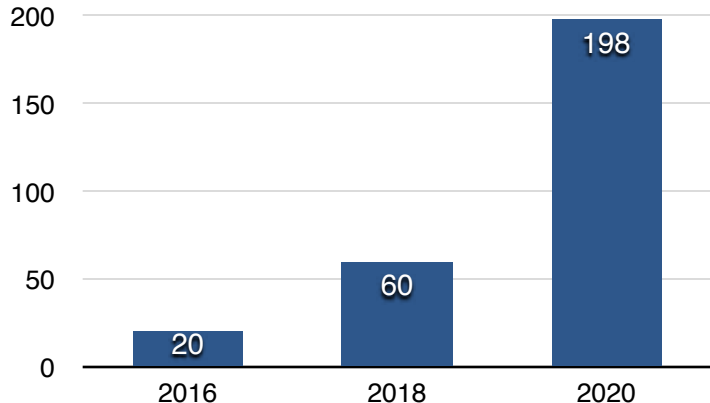
Hình 2. Quỹ/Nhà đầu tư tại Việt Nam

Hình 3. Tình hình đầu tư tại Việt Nam

Hình 4. Số Co-working space tại Việt Nam

"Chỉ có đổi mới sáng tạo mới tạo ra giá trị mới, cách làm mới, hiệu quả mới, tiếp cận nhanh với tốc độ phát triển của cuộc cách mạng 4.0".

PHẠM HỒNG QUẤT
CỤC TRƯỞNG CỤC PHÁT TRIỂN
DOANH NGHIỆP VÀ THỊ TRƯỜNG KH&CN

Ông Phạm Hồng Quất, Cục trưởng Cục Doanh nghiệp và thị trường khoa học và công nghệ cho biết: "Trong hành trình thúc đẩy đổi mới sáng tạo và khởi nghiệp sáng tạo, năm 2021 đánh dấu bước đột phá về sự đồng thuận và thống nhất trong việc thúc đẩy đổi mới sáng tạo - kiến tạo tương lai được hình thành một cách mạnh mẽ từ trung ương đến địa phương, từ mọi thành phần kinh tế xã hội. Ngoài ra, cộng đồng startup sẽ có thêm không gian thị trường, cũng như thêm sứ mệnh và khẳng định vai trò định hướng, thúc đẩy, khởi tạo giá trị tri thức đi sâu vào sản xuất nâng cao hiệu quả, đi sát thực tế phục vụ cộng đồng, kích thích tăng trưởng và góp phần tái cấu trúc nền kinh tế theo định hướng, chủ trương của Đảng và Nhà Nước".

Theo số liệu thống kê của Văn phòng Đề án 844, năm 2021, Việt Nam có 79 cơ sở ươm tạo, tăng 6.75% so với năm 2020, 40 tổ chức thúc đẩy kinh doanh, tăng 17.64% so với năm 2020; 217 quỹ đầu tư tăng 14,2% so với 2020; 138 trường đại học/cao đẳng tổ chức về hoạt động khởi nghiệp sáng tạo, trong đó có 43 trường có vườn ươm doanh nghiệp.

Dấu ấn 2. Văn hoá "mở" cho đổi mới sáng tạo

Hành lang pháp lý, chính sách cho khởi nghiệp sáng tạo được thiết kế với tính "Mở", thể hiện trong Luật hỗ trợ doanh nghiệp nhỏ và vừa, chuyển tư duy

từ "quản lý" sang "hỗ trợ", cơ chế thúc đẩy dòng vốn của Quỹ Phát triển khoa học công nghệ "mở" ra cho hoạt động đầu tư và đổi mới sáng tạo tại Luật Chuyển giao công nghệ. Việc sửa đổi bổ sung Đề án 844 bằng quyết định số 188/QĐ-TTg ngày 9/2/2021 cũng đã nhấn mạnh liên kết quốc tế, hình thành mạng lưới kết nối với các trung tâm khởi nghiệp sáng tạo làm hạt nhân hướng tới một hệ sinh thái đổi mới sáng tạo mở.

Ông Phạm Hồng Quất chia sẻ: "Có thể xem dịch Covid-19 như một cú hích cho nền kinh tế nhanh chóng tiến hành chuyển đổi số để hiện đại hơn, nhanh gọn hơn, thân thiện hơn, bỏ bớt các khâu trung gian, tiết kiệm chi phí vận hành, thúc đẩy đổi mới sáng tạo toàn diện mọi ngành nghề, lĩnh vực. Chỉ có đổi mới sáng tạo mới tạo ra giá trị mới, cách làm mới, hiệu quả mới, tiếp cận nhanh với tốc độ phát triển của cuộc cách mạng 4.0. Đại dịch cũng là cơ hội để các chủ thể trong Hệ sinh thái nhận thấy tầm quan trọng của việc "mở" trong thiết kế mô hình vận hành, sản xuất kinh doanh, trong liên kết hợp tác và "mở" trong tư duy, cách tiếp cận vấn đề. Tôi cho rằng, chỉ khi liên kết, cộng tác với nhau, hình thành các chuỗi giá trị, chuỗi liên kết, tạo giá trị cho nhau thì các startup - trung tâm của Hệ sinh thái - mới có thể nhanh chóng phát triển, trở thành các doanh nghiệp

Bảng 1. TECHFEST VIETNAM qua các năm, 2015-2021

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Số lượng người tham dự	1.000	3.000	4.500	5.500	6.3000	7.000 + 35.000 trực tuyến	2.500.000
Chủ đề	Khởi động	Empowering connectivity	Kết nối hệ sinh thái KNST	KNST -kết nối toàn cầu	Nguồn lực hội tụ	Thích ứng-chuyển đổi-bức phá	“Đổi mới sáng tạo - Kiến tạo tương lai”
Số lượng hoạt động	12	8	16	28	30	40	120
Tỷ lệ hoạt động do cộng đồng tổ chức bằng nguồn xã hội hóa (%)	Cơ bản sử dụng nguồn lực từ ngân sách	30	50	55	60		
Số lượng chuyên gia, diễn giả	50	80	80	300	250	300	500
Tỷ lệ chuyên gia, diễn giả quốc tế (%)	50	25	20	40	40	40	
Số lượng nhà đầu tư	50	170 (Nhiều nhà đầu tư cá nhân)	130 (Nhiều quỹ đầu tư)	150	200	250	100
Lượng vốn kết nối đầu tư (triệu USD)	1	1	4,5	7,86	14	13,71	15,164
Làng công nghệ tham dự TECHFEST	Chưa có	Chưa có	7	7	12	12	
Số lượng startup có co-founder là người nước ngoài/việt kiều/du học sinh tham gia các hoạt động trong TECHFEST (%)	60		50	50	30	40	
Tỷ lệ startup có co-founder là người nước ngoài/việt kiều/du học sinh trên tổng startup tham gia cuộc thi tìm kiếm tài năng KNST (%)	60		60	80	50	30	

tiên phong trong đổi mới sáng tạo, tiến gần hơn với các cường quốc về khởi nghiệp.”

Bộ Khoa học và Công nghệ đã hợp tác với Enterprise Singapore thúc đẩy sáng kiến Đổi mới sáng tạo mở, kết nối nhu cầu, bài toán của doanh nghiệp, tập đoàn, tổ chức xã hội với khu vực viện nghiên cứu, trường đại học, các doanh nghiệp khởi nghiệp sáng tạo. Trong giai đoạn Covid-19, nhiều sáng kiến hỗ trợ phòng, chống dịch đã được đặt hàng triển khai.

Các doanh nghiệp lớn, tập đoàn như Vingroup đang phát triển nhiều công nghệ cho tương lai như xe điện thông minh, nhiều vấn đề do tập đoàn này đặt ra sẽ thu hút các giải pháp của doanh nghiệp khởi nghiệp, chuyên gia, trí thức kiều bào cùng tham gia giải quyết.

Dấu ấn 3. Đi ra thế giới và mang thế giới về Việt Nam nhờ khởi nghiệp sáng tạo

Ban Điều hành Đề án 844 phối hợp với Ủy ban Nhà nước về người Việt Nam tại nước ngoài tổ chức Chương trình Cố vấn khởi nghiệp toàn cầu, thu hút chuyên gia kiều bào từ 11 quốc gia. Trên cơ sở đó, Mạng lưới hỗ trợ Đổi mới sáng tạo và thương mại hóa công nghệ được hình thành với sự tham gia của 21 Chủ tịch các Hội trí thức người Việt tại nước ngoài từ 15 quốc gia trên thế giới.

Ban điều hành mạng lưới khởi nghiệp sáng tạo quốc gia được Bộ Khoa học và Công nghệ thúc đẩy hình thành để tập hợp định hướng và hỗ trợ các mạng lưới thành viên triển khai các hoạt động hỗ trợ kn theo ngành, lĩnh vực, địa phương và chuyên môn cụ thể.

Cuộc thi "Tìm kiếm tài năng khởi nghiệp sáng tạo quốc gia" đã trở thành sân chơi uy tín cho các doanh nghiệp khởi nghiệp sáng tạo Việt Nam vươn tầm thế giới. Năm 2021, quán quân cuộc thi sẽ nhận được giải thưởng 100 triệu đồng và gói hỗ trợ 500 nghìn USD. Nhiều dự án ứng dụng công nghệ AI, blockchain, deeptech để giải quyết bài toán cụ thể

trong các lĩnh vực, thể hiện sự thấu hiểu thị trường và mạnh dạn trong thử nghiệm các mô hình kinh doanh mới.

Nhiều địa phương đã nỗ lực thu hút nguồn lực quốc tế đặc biệt là kêu gọi người Việt ở nước ngoài trở về đóng góp cho đổi mới sáng tạo. 57 tỉnh, thành phố đã ban hành kế hoạch triển khai Đề án 844, 35 tỉnh/thành phố ban hành cơ chế tài chính cho hoạt động khởi nghiệp sáng tạo trong đó kinh phí cho chuyên gia trong nước, quốc tế được ưu tiên hàng đầu. Hệ thống Trung tâm đổi mới sáng tạo quốc gia cũng đã từng bước được hình thành tại Hà Nội, Đà Nẵng và TP. Hồ Chí Minh với sự hợp tác của các trường đại học và doanh nghiệp như Đại học Kinh tế quốc dân, Đại học kinh tế TP. Hồ Chí Minh, Tập đoàn Vicoland, tập đoàn APEC.

Bộ Khoa học và Công nghệ đã phối hợp với các Bộ, ngành, tổ chức chính trị xã hội triển khai các chương trình, đề án hỗ trợ khởi nghiệp nhằm đưa kiến thức, công cụ khởi nghiệp sáng tạo vào chương trình đào tạo, hỗ trợ doanh nghiệp vay vốn và kết nối lực lượng trí thức trẻ Việt Nam toàn cầu.

Dấu ấn 4. Sự đồng hành của TECHFEST

Cùng với sự phát triển của hệ sinh thái khởi nghiệp sáng tạo, TECHFEST đã trở thành nền tảng kết nối uy tín, sân chơi tầm cỡ quốc tế, kêu gọi nhiều thành phần khác nhau cùng tham gia với cơ chế cộng đồng đánh giá hiệu quả hoạt động. Mô hình tổ chức mở và đồng hành cùng các làng công nghệ hướng tới phát huy nguồn lực xã hội hoá.

Chị Nguyễn Phương Linh, Trưởng Làng Thách thức và sáng tạo xã hội cho biết: "Làng Thách thức và sáng tạo xã hội có thông điệp đoàn kết hợp tác, tạo xu hướng dẫn dắt thay đổi. Chúng tôi muốn quy tụ và hỗ trợ những doanh nghiệp khởi nghiệp có ý tưởng không chỉ mang lại lợi nhuận hay tăng trưởng mà còn giải quyết các thách thức xã hội. Đây không chỉ là trách nhiệm mà còn là việc đáp ứng những nhu cầu của khách hàng, tạo nên nền kinh tế tuần

hoàn và phát triển bền vững. Làng mong muốn xây dựng hệ sinh thái đoàn kết và đồng lòng với sự tham gia của rất nhiều bên liên quan, từ các cơ quan quản lý nhà nước, các doanh nghiệp, các nhà đầu tư, viện trường, các tổ chức xã hội để tạo nên hệ sinh thái hỗ trợ cho các doanh nghiệp khởi nghiệp đổi mới sáng tạo. Chúng tôi tin tưởng rằng với việc chúng ta cân bằng giữa cả lợi ích kinh tế và lợi ích xã hội thì chúng ta có thể tạo nên một Việt Nam bình đẳng, hùng cường và phát triển bền vững”.

TECHFEST 2021 được thiết kế gồm chuỗi hoạt động trực tiếp và trực tuyến được tổ chức xuyên suốt hơn 3 tháng từ tháng 9 - tháng 12 với hơn 120 sự kiện dưới cả 02 hình thức trực tiếp và trực tuyến, quy tụ doanh nghiệp khởi nghiệp sáng tạo, các đơn vị hỗ trợ, chuyên gia, nhà đầu tư trên 16 lĩnh vực công nghệ/các khía cạnh liên quan đến khởi nghiệp sáng tạo trong nước cũng như quốc tế. Các chuỗi sự kiện đã thu hút khoảng 2.500.000 lượt tham dự, quy tụ hơn 500 diễn giả trong nước và quốc tế tham dự, hơn 100 cơ quan thông tấn và hơn 500 bài báo đưa tin. Mặc dù số lượng startup và nhà đầu tư tham gia sự kiện có sự giảm nhẹ do tình hình dịch bệnh so với mọi năm, tuy nhiên do chuỗi hoạt động được kéo dài trong 3 tháng nên số tiền quan tâm đầu tư vẫn có sự tăng trưởng. Cụ thể: hơn 350 startup đăng ký, hơn 100 nhà đầu tư tham gia kết nối, với tổng giá trị quan tâm đầu tư lên đến 15,164 triệu USD. Nền tảng TECHFEST 247 đã thu hút 997 gian hàng, 711 sản phẩm đăng ký giao thương, hơn 19 nghìn lượt tham quan và nhiều phiên hội thảo và livestream từ các làng ở đa lĩnh vực.

Anh Đỗ Mạnh Hùng, trưởng Làng Sinh viên và Tuổi trẻ khởi nghiệp nhận xét: “Cách làm của TECHFEST quy tụ được sức mạnh của xã hội, của cộng đồng doanh nhân kể cả kiều bào, nguồn lực của ngành giáo dục hỗ trợ cùng đóng góp, cùng cộng hưởng. Tôi hy vọng trong những năm tiếp theo, TECHFEST quốc gia tiếp tục duy trì, phát huy,

tạo điều kiện mạnh mẽ hơn nữa để cho doanh nghiệp mong muốn tham gia vào xây dựng hệ sinh thái có điều kiện cống hiến sức mình và đồng hành cùng Bộ Khoa học và Công nghệ và Đề án 844.”

Đây cũng là lần đầu tiên TECHFEST đồng hành cùng Tuần lễ đổi mới sáng tạo và khởi nghiệp TP. Hồ Chí Minh WHISE và Triển lãm khởi nghiệp Đà Nẵng SURF để trở thành Ngày hội chung trên toàn quốc, thể hiện tinh thần thống nhất xây dựng hệ sinh thái khởi nghiệp sáng tạo quốc gia. Đây là năm thứ 5 TP. Hồ Chí Minh tổ chức Whise, với hơn 20 sự kiện để kết nối, tổng kết các chương trình ương tạo và cuộc thi khởi nghiệp, chuỗi hoạt động về tuổi trẻ sáng tạo, trao giải thưởng đổi mới sáng tạo và khởi nghiệp I-Star. Triển lãm khởi nghiệp Đà Nẵng mở rộng - SURF đã trở thành một trong những sự kiện mang tính chiến lược đưa hệ sinh thái khởi nghiệp Đà Nẵng ngày càng phát triển. Surf 2021 trở lại với hình thức trực tuyến mang tới những cơ hội thúc đẩy sáng kiến công nghệ, kết nối các nguồn lực và kêu gọi đầu tư cho các dự án khởi nghiệp.

Hành trình tiếp theo của Hệ sinh thái khởi nghiệp sáng tạo

Bộ Khoa học và Công nghệ sẽ tham mưu chính phủ để có những giải pháp thúc đẩy đổi mới sáng tạo mở, thu hút sự tham gia của các doanh nghiệp, tập đoàn đặt đầu bài cho doanh nghiệp khởi nghiệp sáng tạo thông qua mạng lưới kết nối khởi nghiệp sáng tạo quốc gia cùng với toàn bộ chuyên gia, trí thức trong và ngoài nước với hạt nhân kết nối là hệ thống trung tâm khởi nghiệp sáng tạo trong nước và trên thế giới.

Cùng với sự nỗ lực của Chính phủ, vai trò dẫn dắt, đồng hành của Bộ Khoa học và Công nghệ, sự tham gia của cộng đồng, hệ sinh thái khởi nghiệp sáng tạo Việt Nam đang tiến những bước vững chắc trên bản đồ thế giới, nỗ lực đổi mới sáng tạo để kiến tạo tương lai Việt Nam thịnh vượng.

Văn phòng Đề án 844

10 XU HƯỚNG NĂNG LƯỢNG TÁI TẠO & ĐỔI MỚI SÁNG TẠO HÀNG ĐẦU NĂM 2022 (PHẦN 1)

Khám phá nghiên cứu chuyên sâu về 5 152 công ty khởi nghiệp & mở rộng quy mô năng lượng tái tạo.

Nhu cầu chuyển đổi nhanh sang năng lượng sạch đang tạo điều kiện cho những phát triển mới trong lĩnh vực tái tạo. Các doanh nghiệp và các ngành công nghiệp đang hướng tới năng lượng tái tạo để giảm lượng khí thải, hạ giá thành năng lượng và nâng cao tính thân thiện với môi trường. Những xu hướng chính trong lĩnh vực tái tạo bao gồm số hóa, tích hợp hiệu quả năng lượng và các giải pháp khắc phục tình trạng gián đoạn trong sản xuất năng lượng tái tạo. Vì những lý do này, việc sử dụng dữ liệu lớn, trí tuệ nhân tạo (AI) và Internet năng lượng (IoE) đang nổi lên như một xu hướng phổ biến bên cạnh những đổi mới sáng tạo trong các nguồn năng lượng tái tạo. Mặc dù năng lượng tái tạo như năng

lượng mặt trời, năng lượng gió và thủy điện đã có từ lâu, nhưng những đổi mới nhanh chóng gần đây khiến chúng trở thành một số trong những công nghệ thịnh hành nhất. Hơn nữa, chúng thống trị ngành năng lượng do lợi thế cạnh tranh của chúng. Các lĩnh vực nghiên cứu tương đối mới hơn trong năng lượng tái tạo bao gồm năng lượng từ hydro xanh và các dạng năng lượng nước như thủy triều, sóng và dòng chảy đại dương.

Bản đồ đổi mới sáng tạo phác thảo 10 xu hướng năng lượng tái tạo hàng đầu & 20 công ty khởi nghiệp triển vọng

Đối với nghiên cứu chuyên sâu về Các xu hướng và các công ty khởi nghiệp năng lượng tái tạo hàng

TOP 10 XU HƯỚNG VÀ ĐỔI MỚI NĂNG LƯỢNG TÁI TẠO NĂM 2022

DỮ LIỆU ĐƯỢC CUNG CẤP BỞI

StartUs
insights

November 2021

đầu này, 5.152 công ty khởi nghiệp được phân tích và mở rộng quy mô toàn cầu. Kết quả của nghiên cứu này là trí thông minh về đổi mới sáng tạo về dữ liệu giúp cải thiện việc ra quyết định chiến lược bằng cách giúp chúng ta có cái nhìn tổng quan về các công nghệ và công ty khởi nghiệp mới nổi trong ngành năng lượng tái tạo. Những thông tin chi tiết này có được bằng cách làm việc với Nền tảng khám phá thông tin chi tiết của StartUs được hỗ trợ bởi Dữ liệu lớn và Trí tuệ nhân tạo AI, bao gồm hơn 2.093.000+ công ty khởi nghiệp và mở rộng quy mô toàn cầu. Nền tảng này nhanh chóng cung cấp tổng quan đầy đủ về các công nghệ mới nổi trong một lĩnh vực cụ thể, cũng như sớm xác định các công ty khởi nghiệp và mở rộng quy mô có liên quan.

Bản đồ đổi mới sáng tạo dưới đây cung cấp cái

nhìn tổng quan về 10 xu hướng & đổi mới sáng tạo trong ngành năng lượng tái tạo hàng đầu có tác động đến các công ty năng lượng tái tạo trên toàn thế giới. Bên cạnh đó, Bản đồ Đổi mới sáng tạo Năng lượng Tái tạo cho thấy hiện có 20 công ty khởi nghiệp được chọn lọc kỹ lưỡng, tất cả đều đang nghiên cứu và sản xuất các công nghệ mới nổi nhằm phát triển lĩnh vực của chúng.

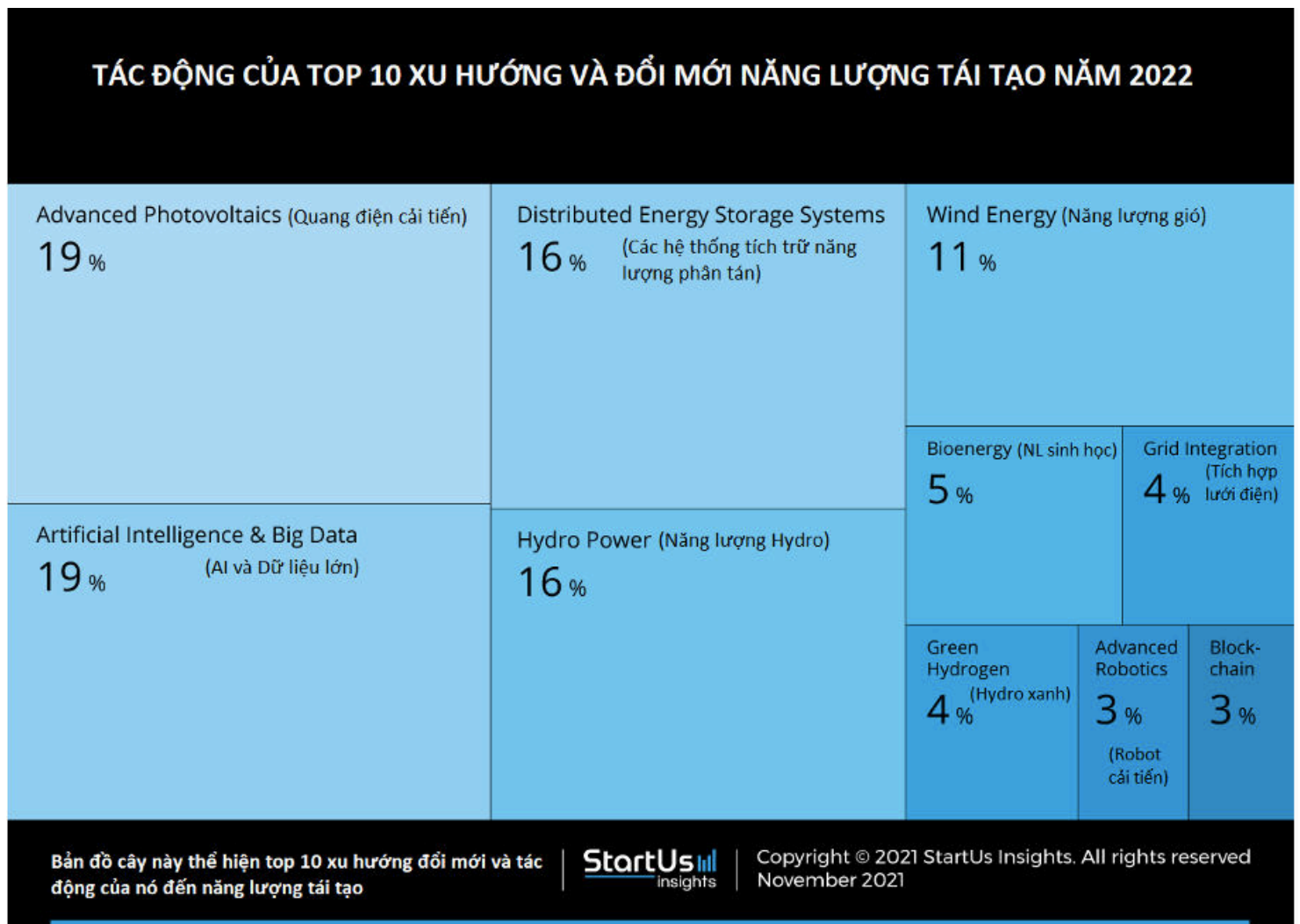
Bản đồ cây tiết lộ tác động của 10 xu hướng năng lượng tái tạo hàng đầu

Bản đồ Cây minh họa 10 xu hướng năng lượng tái tạo hàng đầu sẽ tác động đến các công ty vào năm 2022. Những đổi mới sáng tạo tiên tiến về quang điện tập trung vào các công nghệ mang lại hiệu quả năng lượng cao hơn. Ngoài việc sử dụng dữ liệu lớn và AI trong năng lượng tái tạo, đồng thời

cho phép các ứng dụng khác như dự đoán bảo trì (*Predictive Maintenance* - là quy trình giám sát tình trạng thực tế của thiết bị để tiên đoán khi nào sẽ xảy ra hỏng hóc và tiến hành bảo trì máy trước khi sự cố xảy ra) và quản lý thông minh.

Hệ thống tích trữ năng lượng phân tán (DESS) mang lại sự linh hoạt và ổn định trong sản xuất năng lượng tái tạo. Các công nghệ hòa lưới cũng làm ổn định lưới điện bằng cách kiểm soát tổn thất truyền tải. Do đó, dẫn đến việc sử dụng hiệu quả các nguồn

năng lượng ngoài lưới như năng lượng gió và năng lượng thủy điện nằm xa các trung tâm nhu cầu. Một cách gián tiếp, hydro xanh lưu trữ năng lượng thu được từ các nguồn tái tạo khác và cũng tạo điều kiện cho quá trình điện khí hóa. Năng lượng sinh học tiếp tục là một xu hướng phổ biến do tính chất phi tập trung của nó. Để đảm bảo và tự động hóa năng lượng tái tạo, các công ty khởi nghiệp năng lượng và quy mô mở rộng tận dụng rộng rãi blockchain và robot, cùng các công nghệ khác.

Bản đồ nhiệt khởi nghiệp toàn cầu bao gồm các công ty khởi nghiệp và quy mô mở rộng về năng lượng tái tạo

Bản đồ nhiệt khởi nghiệp toàn cầu nêu bật sự phân bố toàn cầu của 5.152 công ty khởi nghiệp và các quy mô mở rộng điển hình mà chúng tôi đã phân

tích trong nghiên cứu này. Được tạo thông qua Nền tảng Khám phá Thông tin chi tiết của StartUs, Bản đồ nhiệt cho thấy Tây Âu là nơi đặt trụ sở của hầu hết các công ty này, trong khi các hoạt động đang gia tăng ở Hoa Kỳ và Ấn Độ.

BẢN ĐỒ NHIỆT KHởi NGHIỆP TOÀN CẦU: NĂNG LƯỢNG TÁI TẠO

BẢN ĐỒ NHIỆT KHởi NGHIỆP TOÀN CẦU THỂ HIỆN SỰ PHÂN BỐ ĐỊA LÝ CỦA 5152 CÔNG TY KHởi NGHIỆP VÀ MỚI NỐI ĐƯỢC PHÂN TÍCH TRONG CHỦ ĐỀ NÀY. DỮ LIỆU TỪ THÁNG 11/2021

10 xu hướng năng lượng tái tạo hàng đầu vào năm 2022

1. Quang điện tiên tiến (PV)

Các công ty năng lượng mặt trời đang tích hợp hệ thống PV với các thiết bị trong môi trường xung quanh, đồng thời giảm thiểu nhu cầu sử dụng đất. Do đó, PV tích hợp quang điện trôi nổi (floatovoltaics) và nông nghiệp quang điện (agrivoltaics) là những thay đổi hợp lý theo xu hướng. Ngoài ra, các công ty khởi nghiệp đang phát triển các tế bào màng mỏng để làm cho các tấm pin mặt trời linh hoạt hơn, tiết kiệm chi phí, nhẹ và thân thiện với môi trường hơn. Để cải thiện hiệu suất PV, các công ty mới nổi đang phát minh ra các công nghệ tập trung vào năng lượng mặt trời bằng cách sử dụng gương và thấu kính. Những

đổi mới sáng tạo về các vật liệu PV, chẳng hạn như việc sử dụng perovskite (*Perovskite* là tên gọi chung của các vật liệu gồm có cấu trúc tinh thể giống với cấu trúc của vật liệu gồm calci titanat (CaTiO_3)) làm tăng quá trình chuyển đổi năng lượng lên gấp nhiều lần. Những cải tiến này còn được kết hợp thêm với các thiết kế quang điện, cho phép đạt hiệu quả tối đa và năng suất cao. Đồng thời, các giải pháp này cũng thúc đẩy tính bền vững thông qua tái chế và tái sử dụng, sử dụng tối thiểu nguồn tài nguyên và tăng cường sử dụng các vật liệu thay thế.

Lusoco cung cấp thiết bị tập trung năng lượng mặt trời phát quang

Công ty khởi nghiệp Lusoco của Hà Lan đang phát triển công nghệ tập trung năng lượng mặt trời

phát quang. Công nghệ này sử dụng các vật liệu có chỉ số khúc xạ cao như kính và polyme cùng với mực huỳnh quang để tập trung ánh sáng đến các cạnh nơi đặt các tế bào năng lượng mặt trời màng mỏng. Hơn nữa, lớp phủ huỳnh quang cũng phát ra ánh sáng vào ban đêm, cho phép các bảng hiệu tự duy trì bền vững. Giải pháp thu năng lượng mà vẫn có tính thẩm mỹ. Do đó, kính phát quang thích hợp để sử dụng trong ô tô, biển hiệu và thiết kế nội thất.

Crystals của Na Uy sản xuất ra thỏi silicon đơn tinh thể có hàm lượng cacbon thấp

Crystals là một công ty khởi nghiệp của Na Uy chuyên sản xuất các thỏi silicon đơn tinh thể có hàm lượng carbon thấp cho các thiết bị quang điện hiệu suất cao. Để sản xuất những thỏi này, công ty khởi nghiệp đã nấu chảy silicon có độ tinh khiết cao ở nhiệt độ cao bằng kỹ thuật Czochralski. Nó cũng tạo ra các thỏi có pha tạp chất gali giúp tăng tuổi thọ của pin mặt trời và giảm số bước ổn định so với silicon đơn tinh thể.

Thông qua đó, Crystals kiểm soát được dấu vết carbon trong các thành phần của pin năng lượng mặt trời ở mức cực thấp, đồng thời trao quyền cho người tiêu dùng và các doanh nghiệp, những người mà xem xét tính bền vững của việc sản xuất năng lượng mặt trời.

2. Trí tuệ nhân tạo và Dữ liệu lớn

Lưới điện là một trong những cơ sở hạ tầng phức tạp nhất, nó đòi hỏi phải ra quyết định nhanh trong thời gian thực, do đó dữ liệu lớn và các thuật toán AI cho phép đáp ứng được các tiện ích. Ngoài phân tích và quản lý lưới điện, các ứng dụng của AI trong lĩnh vực năng lượng tái tạo bao gồm dự báo mức tiêu thụ điện và dự đoán bảo trì các nguồn năng lượng tái tạo. Đồng thời cho phép các ứng dụng năng lượng dự đoán mức công suất lưới điện và thực hiện giao dịch và định giá dựa trên thời gian. Với những đổi mới sáng tạo trong điện toán đám mây, các nhà máy điện ảo (VPP) bổ sung cho việc sản xuất điện từ các

tiện ích. Ngoài ra, các công ty khởi nghiệp sử dụng phân tích dữ liệu và học máy để thiết kế mô hình năng lượng tái tạo và phân tích hiệu suất.

Likewatt cho phép Phân tích thông số năng lượng

Công ty khởi nghiệp của Đức Likewatt phát triển Optimize, phần mềm được cấp bằng sáng chế, cung cấp phân tích thông số năng lượng bằng cách sử dụng máy học. Optimize cũng tính toán mức tiêu thụ điện trước đây và lượng khí thải carbon dioxide cũng như các tính năng kiểm toán năng lượng tái tạo và dự báo thời tiết. Điều này cho phép người tiêu dùng cá nhân và tập thể quan sát các mô hình tiêu dùng theo thời gian thực. Hơn nữa, nó cho phép các nhà sản xuất điện kết hợp các công nghệ khác nhau và tối ưu hóa kích thước tải.

Resonanz tạo hỗ trợ Giao dịch năng lượng thông minh

Resonanz là một công ty khởi nghiệp của Tây Ban Nha cho phép giao dịch năng lượng thông minh tự động. Các công cụ phần mềm của công ty khởi nghiệp, rFlow và rMind, tích hợp và quản lý dữ liệu trong thời gian thực để tạo ra các quyết định theo thuật toán tự chủ.

Hơn nữa, giao diện rDash hiển thị trực quan dự báo công suất, chỉ số giá thị trường và dữ liệu kế toán hỗ trợ các quyết định. Thông qua các sản phẩm này, công ty khởi nghiệp cho phép những người tham gia thị trường tăng cổ phần của họ về năng lượng bền vững và đồng thời mang lại lợi nhuận./.

KINH NGHIỆM XÂY DỰNG KHU VỰC ĐẦU TƯ MẠO HIỂM CỦA TRUNG QUỐC VÀ BỐN BÀI HỌC CHO CÁC NHÀ HOẠCH ĐỊNH CHÍNH SÁCH (PHẦN 3)

Trong các số trước, Bản tin đã giới thiệu quá trình phát triển thị trường đầu tư vốn đầu tư mạo hiểm (VC) ở Trung Quốc. Trên cơ sở đó, các nhà nghiên cứu đã rút ra 4 bài học cho các nhà hoạch định chính sách. Hai bài học đầu tiên đề cập đến tầm quan trọng của vốn nhân lực và bảo hộ sở hữu trí tuệ. Số này, Bản tin tiếp tục giới thiệu hai bài học còn lại.

Bài học số 3: Tài trợ của Chính phủ phải linh hoạt

Nguồn vốn của chính phủ có thể đóng vai trò gì trong việc tạo ra một thị trường VC sôi động? Trung Quốc không phải là quốc gia đầu tiên cố gắng sử dụng các quỹ chính phủ và chính sách công nghiệp để hướng vốn tới các công ty công nghệ quy mô vừa và nhỏ. Tuy vậy, với mức tăng trưởng bền vững của huy động vốn VC ở Trung Quốc trong hai thập kỷ qua và vai trò quan trọng của nó trong việc tài trợ cho những đổi mới sáng tạo của Trung Quốc trong lĩnh vực CNTT-TT, lĩnh vực thanh toán và nhiều lĩnh vực khác, cần xem xét việc các nhà hoạch định chính sách sử dụng ngân sách công để hỗ trợ cho sự hình thành nên ngành VC.

Phần lớn thành công của việc phân bổ nguồn vốn công tới ngành công nghiệp VC là nhờ các sáng kiến phi trực tiếp như cung cấp tài trợ cơ sở hạ tầng - cụ thể là, tạo ra không gian vật chất và thể chế để kết nối doanh nhân với các nhà đầu tư mạo hiểm - cũng như cấp tài trợ cho các lĩnh vực khả thi về mặt thương mại, nơi nguồn tài trợ tư nhân có thể không sẵn sàng.

Quá trình tham gia của chính phủ vào lĩnh vực VC ở Trung Quốc có thể chia làm 3 giai đoạn. Giai đoạn một, chính quyền trung ương cố gắng giữ vai trò lãnh đạo trong việc cung cấp tài trợ dạng VC cho (phần lớn) các tổ chức thuộc sở hữu của chính phủ. Như đã đề cập ở trên, những năm 1980 đã có đầy

đủ ví dụ về tài trợ VC theo định hướng ưu tiên của chính phủ, phần lớn là các DNNN cấp vốn cho các DNNN khác. Điều này được thể hiện rõ ở chương trình tài trợ công nghệ cao có tên là Kế hoạch 863.

Tuy nhiên, trong lĩnh vực VC, rất nhiều thử nghiệm thất bại buổi đầu đã buộc phải hiệu chuẩn lại những nỗ lực do nhà nước lãnh đạo để tài trợ phát triển các công ty công nghệ vừa và nhỏ. Cuối những năm 1990 là giai đoạn thứ hai của quá trình tham gia của chính phủ vào việc tài trợ cho các dự án công nghệ giai đoạn đầu, chiến lược này tập trung vào tạo ra các không gian vật chất nơi các doanh nhân và các nhà khoa học có thể cộng tác với các nhà tài chính. Hoạt động hiệu chuẩn đầu tiên này chính là Chương trình Bó đuốc, một sáng kiến nhằm tạo ra các khu thương mại hóa R&D, hoặc công viên khoa học và công nghệ, bằng cách sử dụng nhiều biện pháp tài trợ liên quan đến chính quyền trung ương và địa phương và doanh nghiệp nước ngoài. Được các nhà khoa học rời bỏ các vị trí trong chính phủ thành lập từ những năm 1980, những “vườn ươm” công nghệ và khởi nghiệp này đã được chính quyền địa phương sử dụng cho nhiều mục đích khác nhau, từ thu hút FDI và thúc đẩy tăng trưởng GDP, đến khuyến khích nâng cấp chuỗi giá trị và giúp đỡ các nhà khoa học tài năng và các doanh nhân hồi hương thành lập các công ty công nghệ.

Một trong những khía cạnh đáng chú ý của những công viên khoa học và công nghệ này là

thiếu sự tham gia trực tiếp của chính quyền trung ương, không chỉ về phân bổ vốn mà còn cả về quản lý trực tiếp. Trong khi các mục tiêu và định hướng chính sách tổng quát được đề ra trong các Kế hoạch 5 năm và các chính sách khác, thì những người quản lý công viên và chính quyền địa phương tương đối tự chủ trong việc định hướng nguồn tiền đi đến đâu, đặc biệt là chú trọng tới nhu cầu của nền kinh tế địa phương. Đôi khi, việc này dẫn đến sự lạm quyền, còn các chính quyền địa phương đã sử dụng các công viên công nghệ để thúc đẩy xuất khẩu với giá trị gia tăng thấp, nhưng trong nhiều trường hợp, những không gian công nghệ địa phương này đã dẫn đến thương mại hóa công nghệ thành công và sinh ra nhiều công ty công nghệ khổng lồ ngày nay của Trung Quốc.

Rõ ràng, trong trường hợp của Trung Quốc, trợ cấp của chính phủ và mạng lưới các doanh nhân ở những công viên công nghệ này đóng một vai trò quan trọng trong việc thu hút nguồn vốn VC cho các công ty công nghệ vừa và nhỏ. Do đó, tài trợ của chính phủ chủ yếu đóng vai trò tạo điều kiện hình thành vốn nhân lực (ví dụ như liên quan đến việc thu

hút những người hồi hương như nêu ở trên), tạo ra cơ sở hạ tầng vật chất và ươm mầm các quỹ thương mại hóa R&D cho những không gian này. Quản lý thực tế VC hầu hết được thực hiện bởi các công ty tư nhân.

Đầu những năm 2000 đã chứng kiến sự xuất hiện của các quỹ do chính phủ sở hữu và tài trợ, chẳng hạn như SCGC. Tuy nhiên, đã và vẫn có những thử nghiệm cấp vốn để nâng cấp công nghệ do chính phủ tài trợ. Tiêu biểu trong số này là các spin-off trường đại học ví dụ như Thanh Hoa Unigroup và Founder, mặc dù các tổ chức này giữ một vai trò giống như các công ty PE (cổ phần tư nhân) hơn là VC. Quan trọng hơn là chính phủ ngày càng giữ vai trò là nhà cung cấp, chứ không phải là người quản lý vốn - đóng vai trò là “đối tác hợp pháp” (LP) cho các nhà quản lý quỹ VC khu vực tư nhân. Trên thực tế, một LP là bất kỳ thực thể nào cấp vốn cho các nhà đầu tư mạo hiểm để quản lý. Nó rất đáng chú ý trong giai đoạn đầu của ngành VC ở Trung Quốc (từ cuối những năm 1990 đến cuối những năm 2000), phần lớn vốn của LP được cung cấp bởi các công ty tài chính Mỹ. Một ví dụ minh họa

là Gobi Partners, được thành lập vào năm 2002 bởi các đối tác VC của Silicon Valley và những doanh nhân hồi hương là Tom Sao, Lawrence Tse và Wai Kit Lau, những người có sự nghiệp tập trung vào đầu tư vào Châu Á. Lau và Tse đã tích lũy kinh nghiệm hợp tác với chính phủ Trung Quốc trong những năm 1990 khi họ là các nhân viên ngân hàng đầu tư ở Hồng Kông, giúp huy động vốn cổ phần cho các DNNN của Trung Quốc. Sau khi gia nhập WI Harper Group, một công ty VC Bay Area tập trung vào Châu Á, họ quản lý một quỹ VC do một số DNNN phối hợp thành lập với chính quyền Bắc Kinh vào cuối những năm 1990. Gobi Partners được thành lập với kinh nghiệm làm việc trong khu vực công-tư hợp tác với các quỹ nhà nước của Trung Quốc. Mục tiêu của họ là cung cấp tài trợ cho các công ty công nghệ Trung Quốc giai đoạn đầu. Đến năm 2012, Gobi đã quản lý quỹ thay mặt cho NDRC và Quỹ hướng dẫn đầu tư mạo hiểm Thượng Hải.

Thuật ngữ "quỹ hướng dẫn" có thể gây nhầm lẫn, nhưng ở Trung Quốc, các LP chính phủ và các thành viên hợp danh (đề cập đến các nhà quản lý quỹ VC) đang ngày càng trở thành một phần quan trọng thể hiện vai trò của chính phủ trong khu vực VC - có thể được coi là giai đoạn thứ ba và mới nhất trong nỗ lực giữ vai trò hướng dẫn của chính phủ trong việc cấp vốn ở giai đoạn đầu công nghệ. Phạm vi của các quỹ hướng dẫn rất lớn và bao gồm nhiều mục đích khác nhau. Trong trường hợp của chính sách công nghiệp, các quỹ này đã được dự kiến đầu tư vào các mục tiêu nâng cấp ngành, theo kế hoạch Made in China 2025, để tìm kiếm cả các công ty công nghệ đầu tư PE và VC ở các lĩnh vực khác nhau, từ chất bán dẫn tới xe điện.

Đồng thời, mặc dù tổng giá trị vốn phân bổ của các quỹ hướng dẫn của chính phủ (GGFs) ước tính gần 670 tỷ USD, nhưng những quỹ này đã mắc phải một số sai sót phản ánh những sai lầm trước đây do sự nhiệt tình triển khai các quỹ VC và PE của nhà

nước vào những năm 1980.

Để giải quyết những vấn đề này, chính quyền trung ương đã một lần nữa tìm cách hiệu chuẩn lại nỗ lực và rút khỏi các nhiệm vụ trực tiếp và quản lý vi mô. So với những năm trước, mô hình quản lý của GGFs đã phát triển theo định hướng thị trường hơn, do việc quản lý thực tế các quỹ VC đã được đưa xuống cho các quỹ địa phương. Dưới mô hình quản trị mới này, GGFs đóng vai trò "quỹ của các quỹ", quản lý dòng tài trợ của chính phủ tới các LP rồi sau đó được rót cho các quỹ VC khu vực tư nhân.

Bài học 4: Làm việc với Hệ thống tài chính hiện tại

Trung Quốc không chỉ thành công trong việc tạo ra một hệ sinh thái VC mà còn thành công tạo ra một hệ thống tài chính vốn không mấy nổi tiếng về tính hiệu quả hoặc phân bổ vốn dựa trên thị trường. Thật vậy, VC đã phát triển mạnh ở Trung Quốc, trong khi các nước khác với lĩnh vực tài chính được tự do hóa hơn lại không thể đạt được kết quả tương tự.

Cách tiếp cận của Trung Quốc không chỉ là học hỏi từ các phương pháp hay nhất trên thế giới mà còn là sử dụng chính hệ thống tài chính nội địa, mang phong cách riêng của mình để tổ chức hệ sinh thái VC của nó.

Thị trường tài chính của Trung Quốc được đặc trưng bởi thái độ e ngại rủi ro của các cơ quan quản lý và các ngân hàng quốc doanh vốn có quyền định hướng cho vay trực tiếp. Các kênh cho vay cho doanh nghiệp vừa và nhỏ và nguồn huy động vốn cổ phần từ lâu đã thiếu hụt, cho đến những năm 2010, đã được bù đắp bằng các sàn giao dịch chứng khoán ngoài lãnh thổ, đặc biệt là Hồng Kông và New York. Hệ thống cũng có đặc trưng bởi thái độ miễn cưỡng của các nhà chức trách Trung Quốc đối với bỏ các rào cản hạn chế luân chuyển nguồn vốn tài chính xuyên biên giới. Chính sách này còn được gọi là kiểm soát vốn. Kiểm soát vốn đề cập đến các biện

pháp hạn chế năng lực chuyển tiền xuyên biên giới để đầu tư trên thị trường tài chính của các cá nhân và doanh nghiệp. Tuy nhiên, trên thực tế, những hạn chế ở Trung Quốc vượt ra ngoài phạm vi hạn chế truy cập tới thị trường tài chính và hạn chế di chuyển tiền mặt qua biên giới. Trong khi hệ thống kiểm soát vốn của Trung Quốc rất rộng và phức tạp, thì ảnh hưởng rõ rệt nhất có liên quan tới chính sách kiểm soát luân chuyển vốn xuyên biên giới của Trung Quốc thể hiện ở sự thiên vị rõ rệt FDI và chống lại dòng vốn đầu tư ra ngoài.

Chính phủ Trung Quốc giám sát quá trình phát triển bùng nổ của lĩnh vực huy động VC, đồng thời duy trì một chế độ quản lý chặt chẽ luồng vốn. Thật vậy, lĩnh vực VC của Trung Quốc nổi lên với vai trò là khu vực lớn và năng động thứ hai toàn cầu chỉ sau Mỹ rất đáng ngạc nhiên, nếu xét từ việc Trung Quốc nổi tiếng có khu vực tài chính do ngân hàng chi phối và kiểm soát với những thị trường vốn trong nước kém phát triển. Vậy tại sao một khu vực VC lớn và năng động lại xuất hiện ở đó thay vì ví dụ như ở Châu Âu, vốn là khu vực mà tại thời điểm VC đến Trung Quốc vào giữa những năm 1990, có mức độ gần gũi với các công nghệ tiên tiến hơn nhiều và có nhiều phương án thoái vốn hơn cho các quỹ VC ở Thung lũng Silicon?

Thị trường tài chính chưa hoàn thiện ở Trung Quốc được xác định là do thiếu cơ chế tài trợ cho các doanh nghiệp vừa và nhỏ cũng như bởi các thị trường chứng khoán chưa được phát triển đầy đủ, có thể có những tác động tiêu cực tới sự phát triển công nghệ giai đoạn đầu bằng cách hạn chế khả năng huy động vốn. Rút kinh nghiệm từ Mỹ, nhà nghiên cứu Ronald Gilson (2003) xác định ba vấn đề mà các nhà hoạch định chính sách cần tính tới khi cố gắng "thiết kế" nên một thị trường VC, bao gồm: nguồn cung các doanh nhân; nguồn cung đầu tư tìm vốn, rủi ro cao, lợi nhuận cao; và các trung gian tài chính chuyên biệt. Vậy Trung Quốc có thể vượt qua

vấn đề này trong những buổi đầu phát triển ngành VC như thế nào?

Từ những phần trên, chúng ta có thể thấy cách chính sách di cư ngược và hỗ trợ của Chính phủ cho khu vực VC đã góp phần giải quyết hai vấn đề đầu tiên của Gilson. Tuy nhiên, do các thị trường chưa hoàn thiện của Trung Quốc hoặc thiếu tài chính hóa, vấn đề thứ ba có thể khó giải quyết hơn. Tuy vậy, việc Trung Quốc thiếu các thị trường tài chính phát triển tốt có thể đã giúp những nhà trung gian cao cấp tập hợp vào nỗ lực bắt kịp công nghệ của Trung Quốc thông qua chính sách khuyến khích dòng vốn vào trong khi không khuyến khích dòng ra của Trung Quốc.

Trong khi các ngân hàng nước ngoài và các tổ chức tài chính khác đã sớm chú ý đến tiềm năng của Trung Quốc trong quá trình cải cách và mở cửa, thì các kênh cho lợi nhuận tài chính bền vững liên tục bị hạn chế, vì các cơ quan quản lý giới hạn sự tham gia của các tổ chức tài chính nước ngoài vào thị trường tài chính trong nước và gây khó dễ cho việc hồi hương nguồn tài chính của nước ngoài. Các sàn giao dịch chứng khoán trong nước ở Trung Quốc thường không phải là lựa chọn tốt nhất để phát triển khu vực VC lớn mạnh, phần lớn là do các thị trường cổ phần của Trung Quốc phục vụ cho nhiều mục tiêu kinh tế xã hội khác nhau, vốn thường mâu thuẫn với các mục tiêu hình thành VC. Những mục tiêu này bao gồm hướng vốn tài chính tới các khu vực phù hợp với mục tiêu phát triển kinh tế do nhà nước lãnh đạo, quản lý nguồn cung cổ phiếu và

bảo vệ các nhà đầu tư cổ phiếu nhỏ lẻ khỏi thua lỗ và thúc đẩy cải cách DNNN.

Điều này khiến các tổ chức tài chính nước ngoài có ít lựa chọn ở Trung Quốc ngoại trừ thoái vốn thông qua phát hành PE - một chiến lược đầy rẫy bất ổn và thường không hấp dẫn các công ty mẹ của liên doanh và công ty con có vốn VC có trụ sở tại Trung Quốc vốn sử dụng phương pháp phát hành cổ phiếu ra công chúng như một công cụ để đánh giá mức độ hấp dẫn của một mục tiêu VC.

Tuy nhiên, có một phương án khác, đó là niêm yết trên các sở giao dịch chứng khoán ở nước ngoài. Cụ thể, các nhà đầu tư VC cần một công cụ để đánh giá cho khoản đầu tư của họ và họ đã tìm thấy theo kinh nghiệm của các doanh nghiệp nhà nước và tư nhân Trung Quốc từ cách niêm yết một phần cổ phần sở hữu của họ trên Sở giao dịch chứng khoán Hồng Kông và New York.

Trên thực tế, chế độ kiểm soát vốn của Trung Quốc đã có tác dụng hút vốn tới Trung Quốc, nhưng việc hồi hương dòng vốn nói trên thì lại rất phức tạp. Cách duy nhất để các nhà đầu tư và doanh nghiệp tiếp cận tới các thị trường vốn toàn cầu trong những buổi đầu của quá trình tự do hóa tài chính của Trung Quốc là thông qua niêm yết ở nước ngoài. Kể cả sự hợp tác thành công của Goldman Sachs với Ngân hàng Xây dựng Trung Quốc để niêm yết cổ phiếu của China Mobile vào năm 1997 trên các sàn giao dịch chứng khoán New York và Hồng Kông, thì phương án huy động cổ phần từ các nhà đầu tư toàn cầu dưới chế độ kiểm soát của Trung Quốc trở

nên đặc biệt quan trọng. Các LP nước ngoài, đáng chú ý nhất là các tổ chức tài chính và các nhà đầu tư VC có trụ sở tại Mỹ, nắm bắt được xu hướng này và nhận thấy đây là một cách chắc chắn để nắm bắt một phần của ngành công nghiệp CNTT-TT đang nổi lên nhanh chóng của Trung Quốc, đặc biệt là một số ít công ty công nghệ của Trung Quốc được niêm yết trong nước cho đến khi thành lập nên sàn ChiNext vào năm 2009.

Không mấy ngạc nhiên, nếu xét từ việc các hộ gia đình có vốn để đầu tư nhưng lại thiếu các kênh đầu tư dựa trên thị trường, những gia đình giàu có ở Trung Quốc cũng là những người đóng góp cho hệ sinh thái VC của Trung Quốc. Do đó, do không có khả năng đầu tư tiền trực tiếp ra nước ngoài hoặc vào các thị trường tài chính trong nước, nên các cá nhân giàu có ở Trung Quốc chủ yếu đã chuyển sang các kênh PE để đầu tư lợi nhuận, bao gồm cả quỹ VC. Nếu không được đầu tư ở các thị trường nước ngoài đã phát triển, chẳng hạn như Hồng Kông, Vương quốc Anh hoặc Mỹ, thì các quỹ đồng nhân dân tệ của Trung Quốc có thể đã không được mở rộng nhanh chóng như đã có hơn một thập kỷ qua. Ngoài ra, trong những năm gần đây, đầu tư vào các công ty giai đoạn hạt giống và giai đoạn đầu đã phát triển ngang với với đầu tư ở Mỹ, với việc thoái vốn thông qua kênh IPO cũng đang phát triển.

Tóm lại, kinh nghiệm của Trung Quốc cho thấy rằng các chương ngại về mặt thể chế, theo một số cách, có thể được biến thành lợi thế. Hơn nữa, nó cho thấy rằng cấu trúc tài chính lý tưởng để phát triển hệ sinh thái VC có thể không tồn tại trong thực tế. Nó cũng cho thấy rằng thay vì bắt chước các nước đi đầu trong lĩnh vực VC như Trung Quốc và Mỹ, các nhà hoạch định chính sách của các quốc gia cần có tư duy sáng tạo về đổi mới tài chính./.

Phuong Anh (*China's Experience in Building a Venture Capital Sector: Four lessons for Policy Makers, CIGI Paper No.248, 1/2021*)